

ΑΡΘΡΟ ΣΥΝΤΑΞΗΣ EDITORIAL

Οικονομική κρίση και υγεία: μια ψύχραιμη προσέγγιση στη βάση τεκμηρίων

Τα τελευταία χρόνια, κατά τα οποία η χώρα βρέθηκε αντιμέτωπη με μια επίμονη οικονομική κρίση, σημαντικό μέρος της έρευνας γύρω από την υγεία και τις υπηρεσίες υγείας έχει στραφεί προς την κατεύθυνση της αναζήτησης, μεταξύ άλλων, των επιπτώσεων της νέας αυτής οικονομικής πραγματικότητας στην υγεία του πληθυσμού. Και ενώ τα ευρήματα που αφορούν στη θνησιμότητα και τη νοσηρότητα –όπως αναμένεται σύμφωνα και με την εμπειρία άλλων οικονομικών κρίσεων του παρελθόντος– δεν έχουν ακόμα ενσωματώσει τις συνέπειες της κρίσης στους σχετικούς δείκτες, στην περίπτωση της ψυχικής υγείας, δεν ισχύει κάτι τέτοιο.

Αντ' αυτού, από τα πρώτα χρόνια εκδήλωσης της κρίσης διαφάνηκε μια ραγδαία επιβάρυνση της ψυχικής υγείας των πολιτών, απόρροια των απότομων –και σε κάποιο βαθμό απρόσμενων– κοινωνικών και οικονομικών μεταβολών που προκλήθηκαν από την ένταξη της χώρας σε μηχανισμό στήριξης και τη λήψη εκτεταμένων μέτρων δημοσιονομικής πειθαρχίας. Αξίζει δε να σημειωθεί ότι σημαντικό μέρος του φορτίου με το οποίο επιβαρύνθηκαν οι πολίτες λόγω της οικονομικής κρίσης προέκυψε και από την (προβληματική) λειτουργία του συστήματος υγείας, το οποίο, κυρίως λόγω των περιορισμών που τέθηκαν στους προϋπολογισμούς, αδυνατεί τα τελευταία χρόνια να καλύψει επαρκώς τις ανάγκες υγείας των πολιτών, αυξάνοντας την αβεβαιότητα που ούτως ή άλλως υπάρχει απέναντι στην απειλή της ασθένειας.

Υπό το πρίσμα των παραπάνω, κρίθηκε σκόπιμη η δημοσίευση του ειδικού αυτού τεύχους των Αρχείων Ελληνικής Ιατρικής, στο οποίο φιλοξενούνται επιλεγμένες ανασκοπήσεις που άπτονται των ζητημάτων που προαναφέρθηκαν και συγκεκριμένα:

Το άρθρο των Σουλιώτης και συν. με τίτλο: «Οι επιπτώσεις της κρίσης στην υγεία και το σύστημα υγείας: σκέψεις και δεδομένα για την ελληνική περίπτωση», το οποίο παραθέτει ευρήματα για τις μεταβολές στο επίπεδο υγείας του πληθυσμού αλλά και τα εμπόδια στην πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας που συνδέονται με το νέο –περιοριστικό– οικονομικό περιβάλλον,

Το άρθρο των Οικονόμου και συν. με τίτλο: «Η ψυχική υγεία στην Ελλάδα της οικονομικής κρίσης: κοινωνικοοικονομικοί προσδιοριστές της κατάθλιψης», το οποίο εμβαθύνει σε δεδομένα από τη διεθνή και την εγχώρια σχετική βιβλιογραφία και επιχειρεί μια ερμηνεία των συσχετίσεων του κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος με την κατάθλιψη,

Το άρθρο των Οικονόμου και συν. με τίτλο: «Αυτοκτονικότητα και οικονομική ύφεση: διεθνή και ελληνικά δεδομένα», το οποίο επιχειρεί μια τεκμηριωμένη προσέγγιση του λεπτού αυτού ζητήματος που πρωταγωνιστεί στην επιστημονική αλλά και την κοινωνική και πολιτική συζήτηση γύρω από τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην κοινωνική συνοχή και

Το άρθρο των Κωνσταντακόπουλος και συν. με τίτλο: «Υπάρχει επίδραση της οικονομικής ύφεσης στην εγκληματικότητα; Αναλύοντας τα δεδομένα από την πρόσφατη διεθνή και ελληνική κρίση», το οποίο αγγίζει ένα θέμα λιγότερο «δημοφιλές» στη σχετική συζήτηση, που όμως είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με τα παραπάνω και, σε κάθε περίπτωση, αντανακλά τις ευρύτερες κοινωνικές μεταβολές που η κρίση επέφερε στη χώρα.

Όπως γίνεται αντιληπτό, με το παρόν τεύχος δεν επιχειρείται μια εξαντλητική προσέγγιση του ζητήματος της επίδρασης της οικονομικής κρίσης στην υγεία του πληθυσμού. Άλλωστε, ήδη η σχετική βιβλιογραφία έχει εμπλουτιστεί με πλήθος συναφών δημοσιεύσεων από αντίστοιχες πρωτοβουλίες τόσο της ελληνικής όσο και της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας. Αντίθετα, με αφετηρία το ερευνητικό έργο, το οποίο έχει υλοποιηθεί τα τελευταία χρόνια από το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής (ΕΠΙΨΥ), οι συγγραφείς επιχειρούν να φωτίσουν

συγκεκριμένες πτυχές του διπόλου οικονομική κρίση και υγεία, εστιάζοντας στην περιοχή της ψυχικής υγείας.

Σημαντικό, βέβαια, ρόλο στην επιλογή των συγκεκριμένων κειμένων από μέρους μας, έπαιξε και η τεράστια επιστημονική παρακαταθήκη που άφησε στο πεδίο ο αείμνηστος Καθηγητής Κώστας Στεφανής, με τον οποίο αμφότεροι είχαμε το προνόμιο της μακρόχρονης συνεργασίας και υπό την καθοδήγηση του οποίου ξεκίνησαν οι πρώτες σχετικές έρευνες.

Ως ελάχιστο δε δείγμα ευγνωμοσύνης, το παρόν τεύχος αφιερώνεται στη μνήμη του.

Μαρίνα Οικονόμου¹ – Κυριάκος Σουλιώτης²

¹Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ψυχιατρικής, Α΄ Ψυχιατρική Κλινική - Αιγινήτειο Νοσοκομείο, Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ και Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής (ΕΠΙΨΥ)

²Αναπληρωτής Καθηγητής Πολιτικής Υγείας, Σχολή Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και Αναπληρωτής Διευθυντής, LSE Enterprise - Ομάδα Έρευνας Τεχνολογιών Υγείας

Αθήνα, Νοέμβριος 2017
